

CRO Luchthaven Rotterdam

Betreft : Verslag bijeenkomst CRO luchthaven Rotterdam d.d. 13 dec. 2017

Aanwezig: Voorzitter : dhr. J. van der Vlist
Secretaris : dhr. E. Struch

Leden / plaatsvervangende leden / ambtelijke ondersteuning/ adviseurs:

Provincie Zuid-Holland : dhr. K. de Jong
Gemeente Rotterdam : dhr. R. van der Bolt
Gemeente Lansingerland : dhr. S. Fortuyn
Gemeente Lansingerland : mw. T. Dronkers
Gemeente Schiedam : mw. P. van Aaken
Gemeente Schiedam : mw. L. Voogelaar
Rotterdam The Hague Airport : dhr. S. van der Kleij
Luchtverkeersleiding Nederland : dhr. J. van Duin
Bewonersvertegenw. Rotterdam : dhr. J. Poot
Bewonersvertegenw. Lansingerland : mw. T. van de Coevering
Bewonersvertegenw. Schiedam : dhr. H. Lamphen
Natuur en Milieufederatie ZH : mw. S. Kuijpers
DCMR Milieudienst Rijnmond : dhr. R. Algra

Agendalid:

BTV : ?? *)

Afwezig:

Provincie Zuid-Holland : mw. A. Bom
Gemeente Rotterdam : dhr. P. Langenberg
Gebruikers Grote Luchtvaart : dhr. H. Vos
Gebruikers Kleine Luchtvaart : dhr. O. Bal
Bewonersvertegenw. Schiedam : dhr. J. Witjes
Bedrijfsleven (VNO-NCW) : dhr. B. Mooren
Natuur en Milieufederatie ZH : dhr. A. Ouwehand

*) Een agendalid is geen lid van de CRO en neemt niet deel aan de vergadering.

---

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering, die oorspronkelijk gepland was op 7 december, maar op zijn verzoek is verzet. Hoewel is gezocht naar een alternatieve datum waarop zo veel mogelijk leden aanwezig zouden kunnen zijn, zijn door het verzetten toch enkele leden verhinderd. De secretaris heeft berichten van verhindering ontvangen van mw. Bom, dhr. Vos, dhr. Witjes en dhr. Langenberg (deze wordt regulier vervangen door dhr. v.d. Bolt).

a. agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Mededelingen

De voorzitter is door de staatssecretaris van I&M m.i.v. 1 september (met terugwerkende kracht) herbenoemd voor een tweede en laatste termijn van vier jaar (brief I&M d.d. 25 september 2017)..

a. in memoriam Hubert van Breemen

De voorzitter staat kort stil bij het plotselinge overlijden van de voorzitter van de BTV, Hubert van Breemen. Hubert was als agendalid van de CRO namens de BTV, bijna altijd als toehoorder aanwezig bij de vergaderingen. De leden van CRO bewaren goede herinneringen aan hem.

3. Benoemingen

a. herbenoeming dhr. S v.d. Kleij

De voorzitter benoemt dhr. S. (Steven) van der Kleij met ingang van 18 november 2017 (met terugwerkende kracht) voor een tweede termijn van vier jaar als lid van de CRO namens RTHA.

b. ontslag mw. I. Deurloo (verplaatst naar het eind van de vergadering)

Mw. Deurloo heeft eerder aangegeven niet beschikbaar te zijn voor een tweede termijn. Daarom verleent de voorzitter mw. I. (Ineke) Deurloo met ingang van 18 november 2017 (met terugwerkende kracht) ontslag als plaatsvervangend lid van de CRO namens de omwonenden van Rotterdam. Hij blik daarna terug op de lange staat van dienst van Ineke waar het gaat om haar betrokkenheid bij het dossier “vliegveld Zestienhoven”, een betrokkenheid die al eind jaren zeventig begon. Zo richtte zij met anderen de Stichting Zweth-Kandelaar Front op om weerstand tegen het Integraal Plan Noordraad Rotterdam te mobiliseren. Ook was zij vanaf de oprichting lid van de CMLR, de voorganger van de CRO. Namens de gemeente Rotterdam houdt ook dhr. v.d. Bolt een korte toespraak. Ineke wordt bedankt voor haar inspanningen en dit wordt kracht bij gezet met grote bossen bloemen van de CRO en de gemeente.

Dhr. v.d. Bolt meldt, dat de gemeente Rotterdam dhr. Schendstok voordraagt als opvolger. Hierop benoemt de voorzitter dhr. J.R.H. (Hans) Schendstok als plaatsvervangend vertegenwoordiger van de Rotterdamse omwonenden.

4. Ingekomen stukken

Naar aanleiding van de brief van de gemeente Rotterdam over de voordracht van dhr. Poot voor een 2^e termijn als lid van de CRO, vraagt mw. v.d. Coevering of dhr. Poot ook opnieuw

benoemd moet worden in het bestuur van de SOCRO. De voorzitter antwoordt, dat dit inderdaad het geval is.

5. Verslagen

a. concept verslag overleg 14 september 2017

tekst:

- Pagina 2, punt 4, 2^e alinea van onder: “Dat heen in een directe lijn en terug zo veel mogelijk in het verlengde van de baan wordt gevlogen, ...” moet zijn “Dat heen in een directe lijn en terug **niet** zo veel mogelijk in het verlengde van de baan wordt gevlogen, ...”

Met deze wijziging wordt het verslag vastgesteld.

naar aanleiding van:

- Pagina 2, punt 4 (presentatie trauma heli): Mw. v.d. Coevering meldt, dat zij sinds de vorige vergadering van de CRO minder last heeft van de trauma heli.
- Pagina 4, punt 6.b (actielijst): dhr. v.d. Bolt meldt, dat de gemeente Rotterdam actie 2016 12 15 nr. 2 (geluid taxiënde vliegtuigen: bekijken hoe opdracht te geven voor in beeld brengen van de hinder) niet meer eigenstandig zal oppakken; dhr. Fortuyn vult aan, dat de BRR de actie over neemt. De voorzitter memoreert, dat de actie bij de gemeente was neergelegd, omdat er een opdrachtgever voor de DCMR moest zijn.

b. actielijst

Er zijn geen opmerkingen n.a.v. van de actielijst.

c. vastgesteld verslag overleg 15 juni 2017

Er zijn geen opmerkingen n.a.v. het vastgesteld verslag.

6. Terug/voorblik BRR

Voor verslaglegging zie agendapunt 7.

7. Toekomst luchthaven

a. advies BRR/ b. follow-up adviezen verkenner

Dhr. Fortuyn geeft een korte toelichting op de stand van zaken. Hij hoopt, dat de BRR begin volgend jaar een gesprek zal hebben met de minister. Wegens de volle agenda van de minister staat de uitvraag nog uit. Met het Werkdocument Samenwerkingsagenda Regiodoelen RTHA heeft de BRR invulling gegeven aan het aangekondigde plan van aanpak. Verder heeft de BRR in het kader van de eventuele uitplaatsing van het maatschappelijk helikopter verkeer opdracht gegeven voor een locatie onderzoek. Er zal daarbij ook contact zijn met betrokken partijen als het traumacentrum. De uitkomst wordt niet verwacht voor de gemeenteraadsverkiezingen. Over hinderbeperking gaat de BRR in gesprek met de CRO. Daarbij zal de BRR ook kijken naar de financiering. Dhr. de Jong vult aan, dat de bedoeling is eerst te inventariseren wat er al aan voorstellen ligt, en dit vervolgens aan te vullen, bijvoorbeeld met de voorstellen die de DCMR heeft gedaan in zijn jaarrapportages. Hij wil hierover graag op korte termijn (januari/februari) een gesprek met de voorzitter en secretaris

van de CRO. Dhr. Fortuyn meldt, dat de BRR verder ook nog bezig is met het aanstellen van een kwartiermaker voor de omgevingsmanager (oorspronkelijk aangeduid als “bemiddelaar”). Ook dit zal aan de orde komen in het gesprek met voorzitter en secretaris. **(actie: PZH/ voorzitter/ secretaris)**

Mw. v.d. Coevering constateert, dat het Werkdocument de leefomgevingskwaliteit buiten de scope van de luchthavenproblematiek plaatst. Zij ziet echter een stapeling van effecten op de leefomgeving, waarbij de luchthaven wel degelijk een belangrijk aandeel heeft. Dhr. Fortuyn antwoordt: “Weliswaar zijn we nu bezig zijn met RTHA, maar de stapeling van vervuiling moet je op een andere tafel moet neerleggen”. De voorzitter valt hem bij: “Dit is een terechte discussie en dit hoort op een tafel, maar niet deze; leefomgevingskwaliteit zit in de portefeuille van de bestuurders, bijvoorbeeld de provincie”. Mw. Kuijpers deelt de zorg van mw. van de Coevering. Dhr. Poot heeft ook twijfels, maar verwacht van bestuurders dat ze de CRO in ieder geval goed blijven informeren. De voorzitter onderstreept, dat het heel goed is dat de problematiek door Joost Schrijnen is geadresseerd, maar herhaalt dat aan deze tafel alleen gesproken wordt over de bijdrage van RTHA. Hij raadt de vertegenwoordigers van de omwonenden aan om de problematiek van stapeling van effecten voortdurend aan te kaarten bij hun gemeente. Op de vraag van dhr. Lamphen of het havenbedrijf betrokken wordt, antwoordt de voorzitter tenslotte dat dit niet door de CRO zal worden gedaan.

In het werkdocument en het advies aan de staatsecretaris wordt gesproken over bovenwettelijke normen voor emissies in het luchthavenverkeersbesluit voor Schiphol. Mw. v.d. Coevering vraagt of deze dan hoger zijn. Dhr. de Jong licht toe, dat ze scherper zijn, dus niet ruimer, maar juist krasser.

Een van de genoemde regiодоelen is versterking van de economische meerwaarde. Volgens dhr. Poot is het nog maar de vraag of uitbreiding van RTHA werkelijk een bereikbaarheidsprobleem oplost en economische meerwaarde oplevert. Hij verwijst onder andere naar het rapport van de OESO dat in 2016 in opdracht van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag is uitgevoerd, en adviseert dit in het onderzoek te betrekken. Dhr. Fortuyn antwoordt, dat uiteraard alle relevante partijen en rapporten worden betrokken. De voorzitter gaat er vanuit dat ook economische aspecten regelmatig terugkomen in de CRO.

c. planning/proces/voortgang luchthavenbesluit overige punten

De luchthaven heeft al overlegd met ministerie van I&W over het vervolg. Intussen zijn er echter rekenproblemen aan het licht gekomen bij Lelystad. Deze fouten blijken ook te zitten in de geluidberekeningen die ten grondslag liggen aan het luchthavenbesluit voor Maastricht. Er is nog geen antwoord op de vraag of dit ook bij Rotterdam aan de hand is. De luchthaven wacht op de uitkomst van deze check. De aanvraag voor het luchthavenbesluit zal naar verwachting ergens in het eerste kwartaal van 2018 worden ingediend.

Op de vraag van mw. Kuijpers wie de check op de sommen uitvoert, antwoordt dhr. v.d. Kleij dat dit eerst door het NLR zelf wordt gedaan en daarna nog door ADECS of To70.

Dhr. Fortuyn vraagt of er al een uitslag is van de metingen van ultrafijnstof. Dhr. v.d. Kleij verwacht de eerste resultaten in januari 2018. De CRO zal hierover geïnformeerd word. **(actie: RTHA)**

8. Verbouwing terminal: presentatie door RTHA

Dhr. v.d. Kleij geeft een presentatie over de verbouwing van de terminal. **(bijgevoegd)**

De platformrenovatie is gereed. Ook de eerste fase van het voorplein is klaar (o.a. busstation). Als volgende stap wordt de terminal aangepast. Hiermee wordt onder andere beoogd:

- meer ruimte te creëren voor de security,
- grotere drukte in de pieken te accommoderen,
- meer horeca te realiseren.

De huidige uitbouw wordt gesloopt en vervangen door een nieuwe grotere. De eerste fase start in januari 2018. Er wordt een tijdelijke vertrekhal gebouwd (tent). De nieuwe bagagehal komt eraan. In april 2019 is alles gereed.

9. Luchtruimvisie/Luchtruimherziening: annulering I&M

Nadat ruim tweeënhalf jaar was getracht dit te organiseren, zou het ministerie van I&M deze vergadering een presentatie geven over de Luchtruimvisie en de hierin voorziene herziening van het luchtruim. Echter op 9 november jl. heeft het ministerie afgezegd. Ook een op 10 november geplande presentatie voor het OSCRO werd door het ministerie (één dag van tevoren) afgezegd.

De CRO vindt de gang van zaken zeer teleurstellend en besluit om dit middels een brief aan de directeur-generaal Luchtvaart (op dat moment Mark Frequin) duidelijk te maken. (**actie: secretaris/ voorzitter**) De brief wordt eventueel ook namens de andere CRO's gezonden; de secretaris stemt hierover af.

10. Uitvoeringsplan beperken hinder: wat doet Transavia?

Zoals de vorige CRO was afgesproken, hebben Transavia en de secretaris op basis van het actieplan geluidhinder gekeken voor welk onderwerp uit het blokje "door luchtvaartmaatschappij beïnvloedbare zaken" de aanpak kan worden toegelicht. Doordat deze vergadering is verplaatst, is dhr. Vos echter verhinderd. De secretaris heeft daarom met dhr. Vos afgesproken dat hij zijn inbreng vertaalt in korte notitie voor de CRO. Indien er na bespreking nog vragen zijn, kunnen deze de volgende keer door dhr. Vos worden beantwoord.

N.a.v. een vraag van mw. v.d. Coevering over de passage "bij grote verstoringen kunnen IL&T en slotcoördinator om opheldering vragen" wordt afgesproken om bij SACN na te vragen wat dit precies inhoudt en of dit ook daadwerkelijk gebeurt. (**actie: secretaris**) Volgende vergadering opnieuw agenderen.

Noot secretaris: In de notitie staat: "Voorbeeld van een concrete verbetermaatregel is dat in week 17 een aantal avond aankomsten in de schouderperiodes is vervroegd (binnen de slot randvoorwaarden)." Dhr. Vos laat weten, dat dit week 47 moet zijn.

11. Meldingen hinder Vliegtuigbewegingen rondom RTHA

a. rapport 3^e kwartaal 2017 DCMR

Dhr. v.d. Bolt constateert een toename van het aantal melders en vraagt zich af hoe dat komt. Dhr. Algra antwoordt, dat dit wel bijzonder is, want er zijn minder vliegbewegingen, ook van de jets. Hij vermoedt dat het iets te maken heeft met het luchthavenbesluit en de aandacht in de media.

Mw. Voogelaar informeert of er wellicht meer meldingen zijn uit andere buurten. Afgesproken wordt dat de DCMR bij de jaarrapportage zal analyseren waar de grote toename van het aantal melders geografisch vandaan komt. **(actie: DCMR)**

Dhr. Poot wijst op het grote aantal meldingen over de Piaggio. Volgens dhr. v.d. Kleij zegt het ministerie van I&W, dat toestellen niet gediscrimineerd mogen worden, tenzij er een voornemen is om uitzonderingen op te nemen in het luchthavenbesluit. Dit kan dan een geheel of gedeeltelijk verbod zijn. De luchthaven heeft al eerder met de exploitant gesproken over uitfasering (lessen mogen niet meer), maar exploitatief is het wel een erg handig vliegtuig. De voorzitter concludeert, dat het gesprek met I&W afgewacht moet worden. Verder wordt het onderwerp opgenomen in het pakket hinder beperkende maatregelen.

Het rapport wordt voor kennisgeving aangenomen. Wellicht zal een bericht naar buiten gaan na het jaarrapport.

12. Communicatie met frequente melders: follow-up

De vergadering gaat akkoord met het voorstel om een maal per jaar na het uitkomen van de jaarrapportage van DCMR en bespreking ervan in de CRO een bijeenkomst met frequente melders te organiseren.

Dhr. Poot vraagt naar de stand van zaken m.b.t. de pilot communicatie. Dhr. Fortuyn antwoordt, dat de bijeenkomst op 23 januari gepland is. De resultaten zullen daarna in de CRO besproken worden.

13. Evaluatie CRO: inventarisatie onderwerpen

De inventarisatie van onderwerpen die naar de mening van de CRO aan de orde zouden moeten komen bij de evaluatie door het ministerie van I&W, wordt door de vergadering ongewijzigd vastgesteld. De gemeenten onderschrijven ook expliciet de hierin opgenomen reactie van de provincie.

Volgens de voorzitter is het misschien zinvol om ook een keer met elkaar te spreken over de punten die met een asterisk zijn gemarkeerd. Dit zijn onderwerpen die misschien niet van belang zijn voor de evaluatie door het ministerie van I&W, maar wel voor een eventuele interne evaluatie. Hij stelt voor om in ieder geval eerst de evaluatie door I&W af te wachten.

Dhr. Poot stelt nog voor om de diverse commentaren van de CMLR destijds bij oprichting CRO op te diepen uit het dossier van de CMLR. **(actie: secretaris)**

14. Rondvraag

Op voorstel van de dhr. v.d. Bolt introduceert dhr. Schendstok zichzelf.

Mw. v.d. Coevering informeert of er de komende weken extra nachtvluchten (late vluchten) zijn gepland. Dhr. v.d. Kleij antwoordt dat dit niet het geval is. Het is nu heel rustig, maar langzaam zal er weer een normaal verkeersbeeld ontstaan met ook een paar late vluchten.

15. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering.